

Oslo, 1.mai 2019

Utkast til norsk FSC standard – Høringsuttalelse fra Naturvernforbundet

Viser til høring av norsk FSC standard.

Naturvernforbundet i ønsker å komme med innspill til førsteutkast av FSC skogstandard 2019. Gjennom organisasjonens mange fylkes- og lokallag og et aktivt skogutvalg har vi lang erfaring med forskjellige typer skogforvaltning og med hvordan dagens skogforskrift og PEFC skogstandard fungerer i praksis.

FSC standarden består av en rekke ulike hensyn, menneske, samfunn, kulturmiljø og natur. Vi mener det er spesielt viktig at standarden er operasjonell så langt det er mulig. Det er spesielt viktig at det er tydelige og absolutte krav om at miljøer som er spesielt viktig for bevaring av det biologiske mangfoldet tas vare på. Vi tenker her på skog hvor det er dokumentert truede arter, naturtypelokaliteter med verdi A, truede naturtyper (som er rimelig intakte) og de mest verdifulle områdene som er kartlagt. I tillegg til nøkkelbiotoper med verdi A (som er dokumentert gjennom MiS), samt andre områder som er kartlagt og avgrensede områder med høye verneverdier. Bevaring av slike miljøer burde ha høyeste prioritet når det gjelder miljøhensyn, men selvsagt er andre hensyn også viktig.

Naturvernforbundet mener at for å sikre en svært god og troverdig FSC-sertifisering, så må følgende prinsipper legges til grunn:

- Biologene – som er gitt myndighet i mange forhold – må ikke på noen måte være avhengige av de som blir sertifisert eller aktører med tilknytning til disse (bl.a. deres bransjeorganisasjoner). Oppdragene nevnt i sertifiseringen må tildeles av et organ bestående av de tre grenene i FSC; miljø, sosial og næring, og biologene som gis oppdragene skal ha dokumenterbar teoretisk og praktisk kompetanse i skogbiologi.
- Samtlige vurderinger, avgjørelser og vedtak som angår natur og miljø etter FSCs regelverk skal være skriftlige, begrunnet og åpent tilgjengelig ved forespørsel. Alle FSC-aktører skal praktisere «mer-åpenhet».
- En sertifisering uten troverdig registrering av naturverdiene er verdiløs. MiS-registreringene fanger bare opp brøkdeler av naturverdiene og må erstattes av fagbiologiske registreringer på minst DN-håndbok 13-nivå. All gammel skog (bl.a. gammel naturskog, «hogstklasse 5+» og skog med bestandsalder > 100 år) må registreres på nytt før FSC-sertifisert hogst kan gjennomføres.
- Sertifisør må være fullstendig uavhengig av sertifisert virksomhet. Nøytralt mellomledd, f.eks en trepartssammensatt FSC-nemnd, avgjør hvem som får oppdraget ved kjøp av sertifiseringstjenester. At sertifisert virksomhet selv får velge sertifisør må ikke forekomme.

- To-veis sporbarhet: Fra papir tilbake til stubben, men også fra stubben til mottaks-fabrikk. Når vi finner et grovt brudd i felt, må det være mulig å finne kjøperen, slik at tilsvarende feil kan motvirkes og evt sanksjoner iverksettes.
- Det er avgjørende at skogeiers tilslutningsdokumenter, forpliktelser til å følge opp standarden og ansvar for åpenhet konkretiseres i et entydig standard rammeverk utover selve skogstandarden. Dette rammedokumentet må også kunne benyttes som enhetlig og entydig dokumentasjon for å sikre åpenhet ved forespørsler om forhold knyttet til skogeirs oppfølging av FSC-standard.
- Sertifiseringen må ha effektive sanksjonsmuligheter, f.eks utelukkelse av de som bryter regelverket fra framtidige tømmerleveranser, og tap av sertifikat for sertifikatholder, dersom sanksjoner ikke iverksettes.
- Etterprøvbare, konkrete og minst mulig tolkbare regler. Etablering av en egen trepartssammensatt klagenemnd for å vurdere klager på skjønnsutøvelsen.
- Behovet for å konkretisere viktige tiltak i skog for å forsterke skogens bidrag i klimasammenheng er fraværende i utkastet. Det må konkretiseres og etterstrebes tiltak som øker skogens klimabidrag slik som forbud mot grøfting, markberedning og gjødsling, samt hvilket positivt klimabidrag lukket hogst og vern faktisk har for de skogeierne som er best på dette. Dette må tydeliggjøres i et eget kravpunkt.

KRAV TIL BRUK AV SELEKTIV HOGST

Selektiv hogst skal, av hensyn til klima og biologisk mangfold, benyttes i størst mulig grad. Kun i bestand i hogstklasse 4 og 5 som ikke er tynnet, og som derfor har krone og rotsystem som ikke vil tåle fristilling, må snauflater være foretrukket hogstform.

I utkastet til kriterier benyttes begrepet «lukket hogst». Det bør byttes ut med «selektiv hogst», der målet er et fleraldret skogbilde, derav fleralderskogbruk. «Lukket hogst» er innarbeidet begrep, og sier noe om hogstføringen, men er ingen garanti for et lukket skogbilde etterpå. F.eks ved bruk av skjermstilling lar man mer enn 16 trær pr da stå igjen etter hovedhogsten for å etablere et nytt naturlig bestand. Men så snart foryngelsen er kommet godt i gang, fjernes skjermtrærne – og resultatet blir et ensaldret bestand. Den eneste forskjellen er at det nye bestandet er naturlig forynget. Åpen hogst sier derfor ikke noe om det skogbilde vi ønsker bygget opp.

Selektiv hogst – eller mer folkelig: plukkhogst – er en kontinuerlig uttynning av de utvokste trærne. Trær som ikke lenger gir tilstrekkelig tilvekst og skadde trær som ikke gir god nok verditilvekst tas ut, og et passe antall mellomstore og mindre trær settes igjen (i tillegg til livsløpstrær, kantsoner, nøkkelbiotoper ...) til videre vekst. Slik hogst gjør at det står et ferdig produksjonsapparat dagen etter hogst, og man slipper lange ventetider på nye uttak – allerede etter 15 – 30 år er det mulig å gå inn neste gang. Trærne får svært høy virkeskvalitet pga undertrykkelse i ungdommen, smale årringer og lite eller ingen ungdomsved.

Selektiv hogst gir grøvre stokker i gjennomsnitt, man slipper i stor grad å hogge trær mindre enn «minste drivverdige dimensjon», og man får i de fleste tilfellene opp tilstrekkelig foryngelse. Men det er ikke noe i veien for å drive selektiv hogst og foreta suppleringsplanting. I denne hogstformen består «foryngelse» av store trær som skal hogges ved neste hogst rekrutter og mindre foryngelse – suppleringen behøver ikke foretas annet enn i større åpninger.

Ulempene med hogstformen er noe høyere driftskostnader og fare for skade på gjenstående skog. Høyere driftskostnader kompenseres gjennom grøvre middeldimensjon på tømmeret, større andel sagtømmer og nær gratis foryngelse. Virkeskvaliteten blir bedre fra den ene hogsten til den neste, med smale årringer og høy densitet. Volumproduksjonen er om lag 80 % av de idealiserte produksjonstabellene – dvs det samme som flatehogstskogbruket i praksis.

Skadeomfanget er avhengig av ferdighetene til maskinføreren. I Oslo kommuneskoger greide man å redusere andelen skadde trær i plukkhogst fra 40 til ca 5 % ved å kurse og motivere maskinførerne. Kombinert med vinterhogst, som også skåner marken og røttene, er selektiv hogst en svært skånsom hogstform.

For klimaet medfører selektiv hogst opprettholdelse av produksjonen i stedet for netto tap av lager, samspillet med jordas nytteorganismer opprettholdes. Med ikke alt for sterke uttak kan produksjonen opprettholdes kort tid etter inngrepet.

For biologisk mangfold medfører denne typen hogst gunstige forhold for skygge- og halvskyggekrevenne arter og andre arter knyttet til svale og/eller fuktige skoger.

For friluftsliv og naturopplevelse betyr selektiv hogst at det fortsatt er skog etter hogsten, og ikke snauflater og tette monokulturer. Kvisten går også raskere i oppløsning inne i skog enn ute på flater.

For skogbruket medfører det mer planleggingsarbeid, men større inntekter, noe økte utgifter til drift, men også innsparte kostnader til planting mm. Svært høy kvalitet vil på nytt kunne bli et konkurransefortrinn.

Følgende områder må som et minimum behandles med selektiv hogst:

- Øyer og halvøyer
- Koller, åsrygger, rabber, berghamre ol. (Impediment bør være ikke-hogst)
- Lavproduktive ($H_{40} \leq 11$) områder
- Barblandingsskog
- To- eller flersjokta skog
- Fuktskog (NB Sumpskog skal ikke hogges)
- Områder foreslått vernet etter Markaloven og Naturmangfoldloven der frivillig vern ikke er kommet i stand
- Hovedstier og deres nære omgivelser (belter på 100 meter)
- Hovedvasdrag med randsoner (100 meter på hver side)
- Bekker med randsoner på 15 meter på hver side
- Randsoner på 100 rundt alle verneområder

Naturvernforbundet gjør oppmerksom på at våre innspill på dette førsteutkastet ikke er utfyllende siden dette er et omfattende dokument med kort høringsfrist.

Vi vil forbeholde oss retten til å kunne komme med forslag til innstramming av eksisterende punkter men også med nye innspill og tilleggskravpunkter i neste høringsrunde. Vi forutsetter at dette aksepteres som en naturlig del av en bred og åpen konsensusprosess for å sikre en best mulig nasjonal FSC-standard.

Med vennlig hilsen
Naturvernforbundet

Maren Esmark
generalsekretær

Gjermund Andersen
leder av skogutvalget

